

POLIITTINEN TAISTELU JA POLITIKOINTI

Venäjän hallituksen sisäpolitiikkaa voidaan nykyhetkellä nähtävästi vähiten moittia päättäväisyyden ja määrätietoisuuden puuttumisesta. Taistelu sisäistä vihollista vastaan on kuumimmillaan. Tuskinpa milloinkaan ennen on linnoituksiin, linnoihin, vankiloihin, erikoisiin huoneistoihin poliisikamareissa ja vieläpä väliaikaisesti vankiloiksi muutettuihin yksityistaloihin ja -asuntoihin ahdettu näin täyteen pidätettyjä. Ei ole paikkaa, mihin kaikki kaapatut voisi sijoittaa, ei ole mahdollisuutta ilman erikoisten „retkikuntien” lähettämistä toimittaa Siperiaan tavallisella „transportilla” kaikkia karkoitettavia, ei ole voimia ja varoja panna samanlaiseen komentoon kaikkia vankeja, joissa hämmingin valtaan joutuneiden ja typerän härkäpäisten paikallisten viranomaisten täydellinen mielivalta herättää erikoista suuttumusta ja aiheuttaa vastalauseita, taistelua ja syömälakkoja. Ja korkeimmat viranomaiset, jotka antavat toisaroisten virkailijain tehdä selvää jo kiinni saaduista sisäistä vihollisista, työskentelevät edelleenkin uutterasti poliisilaitoksen „parantamiseksi” ja uudestijärjestämiseksi juuria ja lankoja vastaan käytävän taistelun jatkamiseksi edelleen. Se on välitöntä ja oikeaa sotaa, jota yhä suuremmat Venäjän poroporvarijoukot eivät ainoastaan seuraa, vaan jonka he myös enemmän tai vähemmän välittömästi saavat tuntea. Lentävien poliisi- ja santarmiosastojen etujoukon jäljessä liikkuu hitaasti, mutta varmasti myös raskas lainsäädäntäkoneisto. Ottakaamme viime kuukauden lait,— ja teille pistävät ennen kaikkea silmään uudet asetukset, jotka hävittävät Suomen vapauden viimeiset rippeet, ja sen

lisäksi ehkä vielä laaja laki aateliston keskinäisapukassoista. Edellinen näistä toimenpiteistä repii tyystin juuret Suomen oikeusistuinten ja senaatin itsenäisyydeltä ja antaa kenraalikuvernöörille mahdollisuuden kaikki tietää, kaikkea hoitaa, s.o. tosiasiallisesti muuttaa Suomen eräksi Venäjän monista oikeudettomista ja poljetuista maakunnista. Tästä lähtien — kirjoittaa poliisimaisen virallinen „Finljandskaja Gazeta” lehti — voidaan toivoa kaikkien paikallisten laitosten toimivan „harmonisesti”... Enpä tiedä, onko tämä mitä katalimman ja mitä päättävimmän iskun saaneen aseettoman vastustajan vahingoniloista pilkkaamista vaiko äitelää sanahelinää Judushka Golovljovin hengessä.

Jälkimmäinen mainituista laeista on sen saman aatelisäädyn asioita hoitavan Erikoisneuvottelun aikaansaannos, joka on jo tehnyt lahjoituksen isänmaalle ryöstämällä Siperian maat („tilanherramaanomistuksen juurruttaminen Siperiaan”)⁵⁷. Ankaran kauppa- ja teollisuuspujan ja maa-seudun täydellisen köyhtymisen aikana, jolloin miljoonat työläiset ja talonpojat näkevät nälkää, ovat aliravittuja ja huutavassa hädässä, ei tietysti voida kuvitellakaan parempaa sijoitusta kansan rahoille kuin almut onnettomille herroille maanomistaja-aatelisisille. Hallitus antaa jokaiselle aateliston keskinäisapukassalle ensinnäkin kertarahana määrätyn summan („keisarillisen majesteetin harkinnan mukaan”), ja toiseksi, tulee kymmenen vuoden aikana antamaan yhtä paljon kuin paikalliset aateliset itsekin keräävät. Kassa tulee avustamaan niitä, joilla on vaikeuksia velkakorkojen maksamisessa. Herrat aateliset voivat kursailematta ottaa lainaa, kun on osoitettu näin helppo tie ottaa rahat maksamista varten kansan kukkarosta.

Ja ikään kuin tarkoituksellisesti yhteenvedoksi tästä vaino-, väkivalta- ja rosvoamispolitiikasta, sen yleistämistä ja pyhittämistä varten tulivat tsaarin puheet aatelisisille, zemstvomiehille, talonpojille ja työläisille (Kurskissa ja Pietarissa). Aatelistoa tsaari kiitti palvelusta, jota on suoritettu „ei pelosta, vaan antaumuksesta”, ja lupasi pitää alituista huolta tilanherrojen maanomistuksen lujittamisesta, „joka on järjestyksen ja siveellisen voiman ikivanha tukipylväs Venäjällä”. Zemstvomiehille tsaari ei sanonut sanaakaan tukipylvästä, ei Venäjän siveellisestä voimasta eikä palvelusta, jota ei suoriteta pelosta, vaan

antaumuksesta. Hän ilmoitti heille lyhyesti ja selvästi, että heidän „kutsumuksenaan on paikallisten olojen järjestäminen taloudellisten tarpeiden alalla” ja että vain muistaessaan tämän, vain täyttäessään tuloksellisesti tätä kutsusta he voivat olla varmoja hänen suosiostaan. Se oli aivan selvä vastaus zemstvomiesten perustuslaillisiin tavoitteisiin, se oli heille suoranainen varoitus (tai oikeammin haaste), uhkaus jättää heidät vaille „suosiotaan” siinä tapauksessa, jos he hiukankaan poikkeavat „paikallisten olojen järjestämisestä taloudellisten tarpeiden alalla”.

Edelleen, talonpojille tsaari jo suoraan lausui moitteen „levottomuuksien” ja „kartanoiden ryöstämisen” vuoksi nimittäen nälänhädän ja epätoivon takia kapinaan nousseiden talonpoikien petomaista pieksäntää ja kiduttamista „ansaituksi rangaistukseksi” ja muistuttaen Aleksanteri III sanat, joilla tämä oli käskenyt „tottelemaan aatelismarsalkkoja”. Vihdoin työläisille tsaari puhui ei enempää eikä vähempää kuin „vihollisista”, hänen vihollisistaan, joiden täytyy olla myös työläisten vihollisia.

Aateliset siis ovat uskollisia palvelijoita ja ikivanha järjestyksen tuki. Zemstvomiehät (vaiko zemstvoaateliset?) — ansaitsevat varoituksen. Talonpojat — moitteen ja käskyn totella aatelisia. Työläisille asetetaan suoraan kysymys *vihollisista*. Opettavaisia puheita. Niiden vertaileminen toisiinsa on opettavaista ja olisi hyvin toivottavaa, että julisteiden, lentolehdisten ja keskustelujen avulla kerhoissa ja kokouksissa mahdollisimman suurille kansanjoukoille tehtäisiin tunnetuksi sekä näiden puheiden tarkka teksti että niiden todellinen merkitys. Yksinkertaiset selittävät huomautukset näiden puheiden tekstiin voisivat olla erinomaista aineistoa agitaation harjoittamiseen työväenluokan, pikkukauppiaiden ja pienten teollisuudenharjoittajien ja myös talonpoikaiston kehittymättömimpien kerrostien takapajuisimman osan keskuudessa. Mutta ei vain „pimeälle” kansalle, vaan myös monille Venäjän valistuneille ja sivistyneille poroporvareille ei olisi haitaksi ajatella perinpohjaisesti tsaarin puheita, — varsinkin yleensä liberaaleihin ja varsinkin zemstvolaisiin kuuluvien poroporvariain joukosta. Kruunattujen henkilöiden suusta ei saa usein kuulla sisäisen sodan: eri väestöluokkien sodan, sisäisiä vihollisia vastaan käytävän sodan näin selvää tunnustamista, vahvistamista ja julistamista. Ja sodan avoin tunnustaminen on erittäin hyvä keino

ylipäänsä kaikkia politikoimismuotoja vastaan, s.o. sellaisia yrityksiä vastaan, joiden tarkoituksena on hämätä, kiertää ja sammuttaa sota tai kaventaa ja madaltaa sen luonnetta.

Politikoimista, josta me puhumme, ilmenee niin hallituksen taholta kuin myös rauhallisen opposition ja joskus jopa vallankumouksellistenkin taholta (tosin viimeksi mainitussa tapauksessa erikoisessa muodossa, toisenlaisessa kuin edelliset). Hallituksen taholta se on tietoista liehittelyä, lahjomista ja turmelemista, sanalla sanoen se on järjestelmä, joka on saanut „zubatovilaisuuden” nimen. Enemmän tai vähemmän laajojen reformien lupaaminen, todellinen valmius toteuttaa mitättömän pieni osa luvatusista ja vaatimista, että vastineeksi on luovuttava poliittisesta taistelusta,—siinä on zubatovilaisuuden olemus. Nyt jo jotkut zemstvomiehietkin näkevät, että sisäasiain ministerin hra Pleven keskustelut hra D. N. Shipovin (Moskovan zemstvohallinnon puheenjohtaja) kanssa ovat „zemstvozubatovilaisuuden” alkua. Pleve lupaa suhtautua „myötämielisemmin” zemstvolaitokseen (vrt. „Osvobozhdenije”, № 7), lupaa kutsua koolle ensi vuoden alussa zemstvohallintojen puheenjohtajien neuvottelukokouksen „kaikkien zemstvovirastojen järjestämistä koskevien kysymysten ratkaisemiseksi” vaatien vastineeksi, etteivät zemstvomiehet „puhuisi mitään edustuksesta korkeimmissa hallitusvirastoissa”. Asian luulisi olevan selvääkin selvemmän: lupaus on aivan epämääräinen, mutta vaatimus on sellainen, että kun se täytetään, niin zemstvomiesten toiveet käyvät toteutumattomiksi. Tätä poliittista petkutusta, silmäkääntötempuilua ja turmelusta vastaan voi olla vain yksi keino: silmäkääntötempuilijain armoton paljastaminen ja päättävä poliittinen (s.o. Venäjän oloissa *vallankumouksellinen*) taistelu poliisi-itsevaltiutta vastaan. Meidän zemstvomiehemme taas, mikäli „Osvobozhdenijesta” voidaan päätellä, eivät vielä ole tämän tehtävän tasolla. Politikoimiseen he vastaavat politikoimisella, heidän äänenkannattajansa on aivan horjuvainen. „Osvobozhdenijen” 7. numerosta te näette tämän horjuvaisuuden erittäin havainnollisesti siitä, että tästä kysymyksestä lausuu mielipiteensä ei ainoastaan toimitus, vaan myös eräät työntekijät, joiden kanssa toimitus on enemmän tai vähemmän eri mieltä. Se mielipide, että Pleven lupaus on ansa ja zubatovilaisuutta, esitetään toimituksen

pääkirjoituksessa vain muutamien zemstvomiesten mielpiteenä, mutta rinnan sen kanssa ilmoitetaan muidenkin zemstvomiesten mielipide, jotka „ovat taipuvaisia seuraamaan hra ministerin ohjeita” (!!). Toimitus on kaukana ajatuksesta järjestää sotaretki zemstvozubatovilaisuutta vastaan. Se on varoittanut zemstvomiehiä, ettei pidä tehdä „myönnytyksiä” hallitukselle (№№ 5 ja 6), mutta se ei tuomitse päättävästi hra Shipovia ja kumpp., jotka noudattivat vanhan poliisiketun neuvoja ja poistivat keväällä pidetyn zemstvoedustajakokouksen ohjelmasta 4. kohdan (jossa puhuttiin siitä, että pitää olla valittuja zemstvotoimihenkilöitä maataloustuotannon tarpeita koskevan Erikoisneuvottelun kokoonpanon täydentämistä varten). Toimitus ei tee pääkirjoituksessa sitä johtopäätöstä, että zemstvomiesten erään osan suostumus poliisin kataliin houkuttimiin on häväissyt zemstvoa, vaan sen johtopäätöksen, että itse tosiasia — hallituksen neuvottelut zemstvon kanssa — „osoittaa, että zemstvo on jo nykyin „edustuslaitos” ” (!!), ja että hra Pleven lupaama „edustajakokous” (hra Pleve puhui kaiketi vain „neuvottelukokouksesta”?) „on joka tapauksessa toivottava”, sillä se „ei voi olla tuomatta selvyyttä zemstvon ja hallituksen välisiin suhteisiin”. Toimitus „on varmasti vakuuttunut siitä, että zemstvotoimihenkilöt pystyvät osoittamaan siinä olevansa niitä, keitä heidän pitää olla — väestön edustajia eikä ministerien apulaisia taloudellisella alalla”. Jos päätellään yksinomaan toimituksen pääkirjoituksen perusteella, niin pitää päinvastoin olla varmasti vakuuttuneita siitä, että zemstvolaiset tulevat jälleen olemaan poliisilaitoksen „apulaisia”, kuten herrat Shipov ja kumpp. (kunnes heitä ei syrjäytä tai muunna jokin toinen zemstvovirtaus).

Pääkirjoituksen politikoinnin jälkeen saa mieluisaa lepoa, kun lukee lehden työntekijäin hra Anton Staritskin ja vielä enemmän zemstvon jäsenen hra T:n kirjoituksia. Edellinen nimittää hra Shipovin ja kumpp. tekoa „virheelliseksi askeleeksi”, neuvoo zemstvomiehiä „olemaan kiirehtimättä huomioimaan esikoisuuttaan jonkin sellaisen edustajakokouksen muodossa, jonka muovaa hra Pleve”, neuvoo olemaan tarttumatta houkuttimeen ja olemaan politikoidmatta. Toimitus huomauttaa: „me olemme yleispiirtein samaa mieltä artikkelin kirjoittajan kanssa” nähtävästi

arvellen, että yksityiskohdissa ei saa niin yksipuolisesti tuomita politikointia*.

Jälkimmäinen kirjoittaja jo suoraan kapinoi „Osvobozhdenijen” koko asennetta vastaan hyökäten epätäydellisyyttä ja epäröintiä vastaan, tuomiten sellaiset vilpilliset fraasit, kuin viittaus „kansan anarkiaan”, kirjoittaen, että „ei saa tyytyä puolinaisiin toimenpiteisiin, että on päätettävä kulkea loppuun asti”, että „on tehtävä loppu legaalisen opposition orjamaisista, puolinaisista toimenpiteistä...”, „pelkäämättä uhreja”, että „tulematta vallankumouksellisiksi me (zemstvomiehät) emme voi panna oleellista panosta Venäjän poliittisen vapauttamisen asiaan”. Tervehdimme kaikesta sydämestä näitä hra zemstvon jäsenen vilpittömiä ja päätäväisiä puheita ja kehoitamme pontevasti kaikkia, joita käsiteltävänä oleva kysymys kiinnostaa, tutustumaan niihin. Hra zemstvon jäsen vahvistaa *täydellisesti* arvioinnin, jonka „Iskrassa” annoimme „Osvobozhdenijen” ohjelmasta. Enemmänkin: hänen kirjoituksensa ei ainoastaan todista sitä, että meidän näkökantamme on oikea, vaan myös sen, että meidän suorittamamme liberalismin puolinaisuuden jyrkkä paljastaminen on tarkoituksenmukaista. Osoittautuu, että itse zemstvopiireissäkin on henkilöitä, joille kaikki vilpistely on vastenmielistä ja joita meidän on erikoisesti pyrittävä tukemaan arvostelemalla armottomasti omalta näkökannaltamme tuota vilpistelyä.

„Osvobozhdenijen” toimittaja ei tietenkään ole samaa mieltä hra zemstvon jäsenen T:n kanssa ja — kunnioittavasti, mutta päättävästi — ilmoittaa: „moniin asioihin me suhtaudumme toisin...” Kuinkas muuten! Ja mitkä ovat toimituksen vastaväitteet? — Ne kaikki voidaan koota kahdeksi peruskohdaksi: ensiksi, hra Struve pitää „periaatteellisesti” parempana rauhallisia teitä erotuksena, hänen mielestään, eräistä vallankumouksellisista; toiseksi, viimeksi mainittuja hän syyttää suvaitsevaisuuden puuttumisesta. Tarkastelkaamme näitä vastaväitteitä.

Kirjoituksessa „Erään moitteen johdosta” hra Struve (kirjoituksen allekirjoituksena on — Toim.) siteeraa minun kirjoitustani, joka oli „Zarjan” numerossa 2—3 („Zemstvon

* Juuri saapuneessa „Osvobozhdenijen” 8. numerossa näemme jo, että hra Shipovin politikointi ja virheellinen askel tuomitaan päättävämmin. Onneksi olkoon! Ehkä tämän arvoisan toimihenkilön tapaus saattaa toimituksen etsimään „politikoinnin” juuria niistä peruskatsomuksistaan, joita sillä on liberalismin ja vallankumouksellisten suuntausten välisistä suhteista?

vainoojat ja liberalismiin Hannibalit”). Häntä eivät varsinkaan miellyttäneet tietenkään seuraavat sanat: „jos kansa edes kerran antaisi hyvän opetuksen hallitukselle”, olisi sillä „jättiläismäinen historiallinen merkitys” *. Hra Struve, nähkääs, on päättävästi ja ehdottomasti eri mieltä siitä, että väkivaltainen vallankumous on parempi kuin rauhallinen reformi. Jyrkimmät venäläiset vallankumousmiehet,— sanoo hän,— pitivät periaatteellisesti parempana rauhallista tietä eikä tuota mainehikasta perinnettä voida tukahduttaa millään doktrineilla.

On vaikeaa kuvitella jotakin vilpillisempää ja teennäisempää kuin tämä mielipide. Eikö hra Struve todellakaan käsitä, että kapinaan nousseella orjalla on oikeus puhua siitä, että rauhaa orjanomistajan suhteen on pidettävä parempana, mutta orja, joka kieltäytyy kapinasta, vajoaa häpeälliseen vilppiin, jos hän toistaa samoja sanoja? „Vallankumouksen ainekset Venäjällä eivät ole vielä valitettavasti *taikka onneksi* kypsyneet”, sanoo hra Struve, ja tämä sana „onneksi” paljastaa hänet täydellisesti.

Ja vallankumouksellisen ajattelun mainehikkaista perinteistä hra Struven olisi jo parasta vaieta. Riittää, kun viittaamme „Kommunistisen manifestin” kuuluisiin loppusanoihin ⁵⁸. Riittää, kun palautamme mieleen, että kolmenkymmenen vuoden kuluttua „Manifestin” jälkeen, kun saksalaisilta työläisiltä puuttui osa niistä oikeuksista, joita Venäjän kansalla ei ole koskaan ollut, Engels antoi tällaisen vastaiskun Dühringille:

„Hra Dühringin mielestä väkivalta on jotain absoluuttista pahaa. Ensimmäinen väkivaltateko oli hänen mielestään syntiinlankeemus. Koko hänen doktriininsa on valitusvirttä sen johdosta, että tuo väkivaltateko on tahrannut perisyntin kautta koko tähänastisen historian, että kaikki luonnonlait ja sosiaaliset lait on häpeällisesti väärennetty tämän perkeleen asean — väkivallan — avulla. Siitä, että väkivallalla on myös historiassa kokonaan toisenlaisenkin — vallankumouksellinen — osa, että väkivalta, Marxin sanoja käyttääksemme, on jokaisen vanhan yhteiskunnan kätilö, kun tämä yhteiskunta kantaa kohdussaan uutta, siitä, että väkivalta on ase, jonka avulla yhteiskunnallinen liike raivaa itselleen tietä ja särkee puutuneet, aikansa eläneet

* Ks. Teokset, 5. osa, s. 59. *Toim.*

muodot,— siitä hra Dühringillä ei ole mainittu sanaakaan. Vain huokailten ja vaikeroiden hän myöntää mahdolliseksi sen, että riistotalouden kukistamiseksi tarvitaan valitettavasti väkivaltaa — valitettavasti, sillä nähkääs kaikki väkivalta turmelee sen, joka sitä käyttää. Ja näin puhutaan sen jälkeen, kun jokaista voitokasta vallankumousta on seurannut suuri moraalinen ja henkinen nousu! Ja näin puhutaan Saksassa, missä väkivaltaisesta yhteentörmäyksestä, johon kansa saattaa tulla suorastaan pakoitetuksi, olisi ainakin se etu, että se repisi pois kansan luonteesta sen lakeijamaisen hengen, jonka 30-vuotisen sodan kaikki alennukset ovat juurruttaneet. Ja tätä laimeaa, raihnaista, voimatonta pappisajattelua rohjetaan vaativasti tyrkyttää vallankumouksellisimmalle puolueelle, mitä historia tuntee!”⁵⁹

Siirrymme toiseen — suvaitsevaisuutta koskevaan kohtaan. Tarvitaan „keskinäistä ymmärtämystä”, „täydellistä vilpittömyyttä” ja „laajaa suvaitsevaisuutta” eri suuntien suhteissa,— opettaa hra Struve meitä äitelästi (samaa tapaan kuin monet sosialistivallankumoukselliset ja yleisön edustajat). Mutta mitenkä sitten, kysymme me häneltä, jos meidän täydellinen vilpittömyytemme näyttää teistä suvaitsevaisuuden puuttumiselta? Jos meistä esim. tuntuu siltä, että „Osvobozhdenijessa” on oikea käsi ja vasen käsi, ilkeä, petturimainen vasen käsi, niin eikö täydellinen vilpittömyys velvoita meitä säälimättömään taisteluun tuota vasenta kättä vastaan? Eikö se velvoita meitä taisteluun sosialistivallankumouksellisten seikkailupolitiikkaa (sekä politikointia) vastaan, kun se ilmenee heillä sekä sosialismin teorian kysymyksissä että suhtautumisessa luokkataisteluun koko heidän taktiikassaan? Onko siinä tippaakaan poliittista järkeä, kun vaaditaan ty pistämään, tekemään veltoksi tämä taistelu sen hyväksi, mitä suvaitaan nimittää suvaitsevaisuudeksi niitä henkilöitä kohtaan, joita vastaan taistelu on juuri tähdätty?

Olisi jo aika heittää pois hienosteleva naiivisuudella pelaaminen, herrat! Olisi jo aika käsittää se yksinkertainen totuus, että todellista (eikä sanallista) yhteisyyttä taistelussa yhteistä vihollista vastaan ei turvata politikoinnilla, ei sillä, mitä edesmennyt Stepnjak kerran nimitti itsensälyhentämiseksi ja itsensäkätkemiseksi, ei diplomaattisen keskinäisen tunnustamisen ehdollisella vilpillä, — vaan todellisella osallistumisella taisteluun, todellisella taistelun

yhtenäisyydellä. Kun saksalaisilla sosialidemokraateilla taistelu sotilaallis-poliisilaista ja feodaalis-klerikaalista taantumusta vastaan todella tuli yhteiseksi jonkin todellisen, tiettyyn kansanluokkaan (esim. liberaaliseen porvaristoon) nojautuvan puolueen taistelun kanssa, niin silloin toimintojen yhteisyys järjestyi ilman keskinäistä tunnustamista koskevaa fraasikeikailua. Kaikille ilmeisen ja kaikille kouraantuntuvan tosiasian tunnustamisesta ei puhuta (emmehän me pyydä keneltäkään työväenliikkeen tunnustamista!). Vain sellaiset henkilöt, jotka sekoittavat politiikan ja politikoimisen, voivat luulla, että todellista poliittista liittoa voi estää polemiikin „sävy”. Mutta niin kauan kuin me saamme nähdä karttelevia fraaseja todellisen taisteluamme osallistumisen asemesta, pelkkää seikkailutaktiikkaa sen asemesta, että jokin toinen yhteiskunnallinen kerros tai luokka todellakin lähenisi meidän taisteluamme — niin kauan eivät mitkään, ei peloittavat eikä surkeat sanatulvat hituistakaan lähennä „keskinäistä tunnustamista”.

„Iskra” № 26,
lokakuun 15 pnä 1902

Julkaistaan „Iskra” lehdessä
tekstin mukaan